

Svet
Evropske unije

Bruselj, 10. oktober 2022
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

OSNUTEK UTEMELJITVE SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepih

- osnutek utemeljitve Sveta

I. UVOD

1. Evropska komisija je navedeni predlog Evropskemu parlamentu in Svetu predložila 14. novembra 2012.
2. Namen predloga je bil obravnavati resen problem premajhne zastopanosti žensk v upravnih odborih družb, ki kotirajo na borzi.
3. Evropski parlament je v sedmem mandatnem obdobju določil Odbor za pravne zadeve (JURI) ter Odbor za pravice žensk in enakost spolov (FEMM) za odbora, ki sta skupaj odgovorna za zakonodajni predlog. Odbor JURI in odbor FEMM sta za sopročevalki imenovala Evelyn Regner (SD, AT) oziroma Rodi Kraca-Cagaropulu (EPP, EL), o poročilu pa sta glasovala 14. oktobra 2013. Evropski parlament je stališče v prvi obravnavi, ki vključuje 66 predlogov sprememb, sprejel 20. novembra 2013¹.
4. V devetem mandatnem obdobju Evropskega parlamenta sta odbora JURI in FEMM za sopročevalki imenovala Laro Wolters (SD, NL) in Evelyn Regner (SD, AT), potem ko je Svet dosegel splošni pristop glede predloga, pa sta 16. marca 2022 na podlagi stališča Parlamenta v prvi obravnavi skupaj sklenila, da začneta medinstitucionalna pogajanja.
5. V Svetu je predlog 1. februarja 2013 prvič preučila Delovna skupina za socialna vprašanja. Istočasno ter na sejah 18. februarja 2013 in 25. marca 2013 je preučila tudi oceno učinka.
6. Poročila o napredku so bila Svetu EPSCO predložena 20. junija 2013, 9. decembra 2013, 19. junija 2014, 11. decembra 2014 in 18. junija 2015. Svet EPSCO je 7. decembra 2015 preučil kompromisno besedilo, ki ga je predložilo predsedstvo, vendar ni mogel doseči kvalificirane večine. Naslednje poročilo o napredku je bilo Svetu EPSCO predstavljeno 15. junija 2017. Po nadaljnjem delu na različnih ravneh se je Svet 14. marca 2022 dogovoril o splošnem pristopu².

¹ Dok. P7_TA(2013)0488.

² Dok. 6468/22 + ADD 1.

7. Da bi dosegli dogovor o predlogu, so med marcem in junijem 2022 potekala pogajanja med Evropskim parlamentom in Svetom, pri katerih je kot posrednik sodelovala Komisija. Pogajalci so 7. junija 2022 dosegli začasni dogovor o kompromisnem besedilu, ki ga je nato Odbor stalnih predstavnikov preučil in potrdil 15. junija 2022³.
8. Svet je pri delu upošteval tudi mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 13. februarja 2013 in mnenje Odbora regij z dne 30. maja 2013.
9. Glede na začasni dogovor med sozakonodajalcema in po pregledu pravnolingvistične službe naj bi Svet stališče v prvi obravnavi o predlogu sprejel oktobra 2022.

II. CILJ

10. Predlog Komisije določa 40-odstotni količinski cilj za delež nezadostno zastopanega spola v upravnih odborih družb, ki kotirajo na borzi, in družbam nalaga obveznost, da si prizadevajo za uresničitev tega cilja, med drugim z uvedbo postopkovnih pravil o izbiri in imenovanju neizvršnih članov upravnih odborov.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

A. Splošno

11. Parlament in Svet sta se pogajala na podlagi predloga Komisije, da bi dosegla dogovor že v fazi sprejemanja stališča Sveta v prvi obravnavi (hiter dogovor v drugi obravnavi). Besedilo osnutka stališča Sveta v celoti odraža kompromis, ki sta ga dosegla sozakonodajalca.

³ Dok. 9880/22 + ADD 1.

12. Stališče Parlamenta v prvi obravnavi je na splošno potrdilo pristop, ki ga je Komisija zavzela v svojem predlogu; v njem je predstavila minimalni standard za poštene in pregledne izbirne postopke za zagotavljanje bolj uravnotežene zastopanosti spolov v upravnih odborih družb, vendar ni določila zavezujočih kvot. Ta pristop je bil potrjen tudi v splošnem pristopu Sveta, ki je bil dogovorjen več kot devet let po stališču Parlamenta v prvi obravnavi in v katerem je bilo hkrati poudarjeno, da je treba priznati različne načine, s katerimi bi države članice v skladu z načelom subsidiarnosti lahko uresničile cilja te direktive.
13. Doseženi kompromis, upoštevan v stališču Sveta v prvi obravnavi, se nanaša na naslednje ključne elemente:

B. Struktura in področje uporabe

a) Reorganizacija besedila

14. Svet je reorganiziral strukturo besedila, da bi bilo to jasnejše in da bi opozoril na razlikovanje med zastavljenima ciljema, ki naj bi ju dosegle družbe, ki kotirajo na borzi, in načini za njuno uresničitvev (glej člena 5 in 6) ter da bi pojasnil druge določbe, vključno s tistimi, ki se nanašajo na posamezna cilja, poročanje in organe za spodbujanje enakosti (glej člene 5, 7 in 10). Na podlagi tega prestrukturiranja je bilo mogoče pojasniti tudi delovanje klavzule o začasni prekinitvi (glej spodaj). Da bi pojasnili, da pri izvajanju te direktive pride do začasne prekinitve, je bil zadevni člen med pogajanjmi med sozakonodajalcema prestavljen v zadnji del besedila (glej člen 12). Preostali del strukture dogovorjenega besedila sledi logiki, ki jo je Svet uvedel v svojem splošnem pristopu.

b. Naslov

15. Naslov prvotnega predloga se je nanašal le na neizvršne direktorje, čeprav je predlog dejansko vseboval določbe, ki se uporabljajo tudi za izvršne direktorje. Svet je naslov zaradi jasnosti spremenil, da bi bilo razvidno, da Direktiva zajema vse direktorje, tako izvršne kot neizvršne. Enako pojasnilo je bilo vključeno tudi na drugih ustreznih mestih v celotnem besedilu. Ta pristop, o katerem sta se sozakonodajalca dogovorila med pogajanjmi, je ohranjen v kompromisnem besedilu.

c. Opredelitev pojmov (člen 3)

16. V kompromisnem besedilu so bile glavne opredelitve usklajene s splošnim pristopom Sveta. Zlasti opredelitev pojma „družba, ki kotira na borzi“ se nanaša na družbo, ki ima registrirani sedež v državi članici in katere *delnice* so uvrščene v trgovanje na reguliranem trgu.

d. Cilja (člen 5)

17. Predlog Evropske komisije je že vseboval dva alternativna cilja: 40 % za neizvršna direktorska mesta oziroma 33 % za vsa direktorska mesta, čeprav je bila slednja možnost manj razvidna. Svet ju je prebesedil, tako da sta postala oba enako jasna, s čimer je želel razjasniti področje uporabe in predvidene alternative. Evropskemu parlamentu se takšna sprememba ni zdela potrebna in je izrazil zaskrbljenost, da bi lahko zmanjšala raven ambicioznosti. Kot kompromis je bil člen 5 nekoliko preoblikovan, tako da ni več uporabljen izraz „prizadevajo doseči“, temveč morajo namesto tega države članice zagotoviti, da za družbe, ki kotirajo na borzi, „velja“ eden od obeh ciljev. Sama cilja sta ostala nespremenjena.

e) Razlika med javnimi in zasebnimi podjetji ter podjetja, v katerih predstavniki nezadostno zastopanege spola predstavljajo manj kot 10 % zaposlenih

18. Svet je želel črtati določbo, ki razlikuje med javnimi in zasebnimi podjetji, pri čemer za javna velja zgodnejši ciljni datum. Parlament pa je želel črtati določbo, ki državam članicam omogoča, da iz ključnih določb izvzamejo tiste družbe, v katerih predstavniki nezadostno zastopanege spola predstavljajo manj kot 10 % zaposlenih. Kot kompromis sta bili črtani obe določbi.

C) Izbirni postopki

a) Pozitivni ukrepi (člen 6)

19. Stališče Parlamenta je vsebovalo več določb za uporabo v fazi predizbora. Sozakonodajalca sta sklenila kompromis in se dogovorila o besedilu, ki jasno določa, da pozitivni ukrepi veljajo za celoten izbirni postopek. V skladu s tem pristopom in ob upoštevanju ustaljene sodne prakse na tem področju kompromisno besedilo določa, da bi moral cilj zagotavljanja večje enakosti spolov veljati za celoten postopek, torej tudi za predizbor, in da bi bilo treba dati prednost nezadostno zastopanemu spolu, če je kandidat, ki je predstavnik nezadostno zastopanega spola, enako usposobljen kot kandidat nasprotnega spola, vendar ne samodejno ali brezpogojno.

b. Zahteve glede informacij (člen 6(3))

20. V stališču Parlamenta je bil seznam informacij, ki bi jih morale družbe dati neuspešnim kandidatom, razširjen. Vendar so bile kot del splošnega kompromisa zadevne določbe ohranjene v obliki, ki je podobna tisti, ki jo je prvotno predlagala Komisija.

D. Klavzula o začasni prekinitvi (člen 12)

21. Svet je v splošnem pristopu v duhu subsidiarnosti nadalje razdelal in izpopolnil klavzulo o začasni prekinitvi iz predloga Komisije, da bi državam članicam, ki so že sprejele enako učinkovite ukrepe za zagotavljanje bolj uravnotežene zastopanosti spolov v upravnih odborih družb in bi zato morale imeti možnost, da začasno opustijo postopkovne zahteve iz Direktive, zagotovil potrebno prožnost. Vendar je Parlament menil, da je klavzula o začasni prekinitvi iz besedila Sveta potencialno preveč odprta, deloma pa tudi nejasna, kar daje vtis pravne vrzeli. Sozakonodajalca sta kot kompromis sklenila, da bo klavzula o začasni prekinitvi na voljo le državam članicam, ki so sprejele nacionalne ukrepe, ki so dokazljivo „enako učinkoviti“, kar pomeni, da bi morali biti zahtevani zavezujoči količinski ukrepi v nacionalni zakonodaji ali dejanski rezultati v smislu doseženega specifičnega odstotka. Poleg tega morajo države članice, ki želijo uporabiti klavzulo o začasni prekinitvi, v skladu s kompromisnim besedilom poskrbeti za to, da so pogoji izpolnjeni do datuma začetka veljavnosti Direktive.
22. Doseženi kompromis tudi vključuje *zaključen seznam pogojev*, ki jih morajo izpolnjevati države članice, da bi bile upravičene do začasne prekinitve, in jasnejši opis bistvenih elementov, ki bi jih morala vključevati nacionalna zakonodaja. Besedilo obenem ne upošteva dodatne možnosti iz predloga Komisije, ki bi omogočila začasno prekinitvev na podlagi naraščajočega napredka (namesto že doseženega specifičnega odstotka). Poleg tega je bila v člen o pregledu vstavljena določba, v skladu s katero mora Komisija v svojem poročilu za leto 2030 preučiti, ali bi bila potrebna revizija pogojev iz klavzule o začasni prekinitvi. Prav tako bodo morale države članice, ki uporabljajo klavzulo o začasni prekinitvi, poročati ne le o tem, ali in kako so izpolnile zahtevane pogoje, temveč tudi o tem, ali tudi sicer napredujejo v smeri bolj uravnotežene zastopanosti obeh spolov, kar je v skladu z njihovo širšo obveznostjo poročanja o napredku na splošno. Kompromis določa tudi, da države članice uporabljajo Direktivo, Komisija pa o tej uporabi poroča.

E. Datumi in roki (člen 5)

23. Glede na to, da je od prve zasnove predloga preteklo več let, je Svet v svojem splošnem pristopu posodobil datume in roke. Parlament, ki je stališče sprejel že leta 2013, pa možnosti za tako posodobitev ni imel. Sozakonodajalca sta se med pogajanja osredotočila na rok za prenos v nacionalno zakonodajo in ciljni datum, določen glede na cilje Direktive, pri čemer se je Parlament zavzemal za strožji časovni raspored. V dogovorjenem kompromisnem besedilu je za prenos ponovno določeno standardno dveletno obdobje, ciljni datum za uresničitev količinskih ciljev pa je 30. junij 2026, torej na polovici sozakonodajalčevih mandatov.

F. Sankcije (člen 8)

24. Stališče Sveta, vsebovano v splošnem pristopu in v katerem se je z „izvršilnimi ukrepi“ ohranila kratka in splošna ubeseditev, se je močno razlikovalo od stališča Parlamenta, ki je bilo podrobnejše in bi države članice prisililo k uvedbi posebnih sankcij, kot so globe, razveljavitev imenovanj ter izključitev iz javnih razpisov in iz dostopa do evropskih sredstev. Dogovorjeno kompromisno besedilo uporablja izraz „sankcije“ in povzema prvotno zamisel Komisije, da se globe in razveljavitev imenovanj navedejo zgolj kot primer. Vključena je bila tudi splošna določba o javnih naročilih, na podlagi katere morajo države članice zagotoviti, da družbe, ki kotirajo na borzi, pri izvajanju javnih naročil in koncesij upoštevajo veljavne obveznosti v zvezi s socialnim in delovnim pravom v skladu z veljavno zakonodajo EU. Nazadnje je bila v besedilo kot del kompromisa vključena tudi alternativna oblika sankcij ali neformalna spodbuda, in sicer da države članice objavijo seznam družb, ki so uspele doseči količinska cilja iz Direktive.

G. Pregled (člen 13)

25. Parlament je v svojem stališču predvidel izrecno možnost, da Komisija predlaga pregled področja uporabe Direktive zaradi vključitve evropskih institucij in organov, družb, ki ne kotirajo na borzi, sankcij in klavzule o začasni prekinitvi. Svet se je zavzel za splošnejšo ubeseditev, pri čemer je upošteval dejstvo, da ima Komisija v vsakem primeru pravico do pobude pri odločanju o prihodnjih predlogih za pregled ali dopolnitev Direktive. V kompromisnem besedilu je Komisija pozvana, naj v svojem poročilu za leto 2030 preuči učinkovitost Direktive, morebitno potrebo po poznejši razširitvi njenega področja uporabe na družbe, ki ne kotirajo na borzi in niso MSP, ter enega od pogojev iz klavzule o začasni prekinitvi, in sicer tistega, ki temelji na doseženem napredku (člen 12(1)(a)). MSP in institucije EU so nedvoumno izključeni iz člena o pregledu, kot je razvidno iz doseženega kompromisa. Vendar je bila dodana uvodna izjava o zgledu, ki ga morajo dajati institucije EU, da bi se upoštevale obstoječe strategije za enakost spolov (uvodna izjava 12).

H. Tehnična priloga

26. Svet je svojemu stališču dodal tehnično prilogo, v kateri je navedeno konkretno število direktorskih mest, za katero meni, da ga je treba doseči, če naj se uresničita količinska cilja, ki sta v Direktivi izražena v odstotkih. Ta priloga je vključena v kompromisno besedilo, o katerem sta se dogovorila sozakonodajalca.

IV. SKLEP

27. Stališče Sveta ohranja glavne cilje predloga Evropske komisije in v celoti spoštuje kompromis, dosežen na neformalnih pogajanjih med Svetom in Evropskim parlamentom ob podpori Komisije.
28. Kompromis, ki sta ga dosegla sozakonodajalca, je bil potrjen v pismu predsednikov odborov Evropskega parlamenta JURI in FEMM z dne 16. junija 2022. Svet naj bi ga ob svojem času sprejel kot stališče v prvi obravnavi.